

Časopis „NAPREJ“ izhaja dvakrat mesečno in sicer 4. in 18.

Uredništvo, administracija in ekspedicija: Idrija št. 75.

Vse denarne pošiljave na naslov:

Upravništvo „Naprej“.

Vse dopise in spise na uredništvo.

NAPREJ!

Lastnik lista:

„Idrijska okrajna organizacija.“

Naročnina za celo leto: v Idriji (brez donajanja na dom): K 1:92, (z donajanjem na dom): K 2:40, po pošti K 2:50; v Nemčijo 3 krone.

Posamezne številke 8 vin.

Še o občinskih volitvah v Idriji.

Prav zanimljivo je, kako piše ljubljanski «Slovenec» o našem, socialno-demokratskem nastopu pri občinskih volitvah v našem mestu. Predvsem seveda ne more zatajiti poraza, ki ga je takozvana S. L. S. doživela pri volitvah. Konstatuje sicer najprvo: «Ko smo presteli svoje vrste, smo bili gotovi zmage, ako se bode le pošteno vse vršilo in ne boka kega nenavadnega pritiska.» In kaj se je zgodilo? Nenavaden pritisk — po «Slovincu» — da je bil — ker je bratovska skladnica, koje voljeni odborniki so sami socialne demokratje, volila soc. demokratično kandidatsko listino ter da je g. Koršič volil za svojo gospo so-progo! Kdo se ne smeje! Gospodom okrog «Slovenca» je to terorizem — in to tistim gospodom, ki odobravajo počenjanje c. kr. oskrbnika Penkota, ki pa še naših volilcev ni pustil od dela na volišče, dasi so bili dotični popolnoma opravičeni za tisti čas zapustiti delo. Klerikalni rudniški pazniki so šli ostentativno klerikalno volit ter celo privlekli sa seboj take volilce, na katerih sinov kariero imajo oni gotovi odločilni vpliv. Če bi bilo res, da je «plašljivi rudar bil v zadregi, ako bi druga če volil, kot sta volila najvišja moža pri rudniku», potem bi noben plašljiv paznik ne volil klerikalno! Smejati se mora človek takemu pisanju. Rudarji in plašljivost — kdo je še to kdaj slišal. Pazniki volijo preje tako kot to hoče «gospod» — rudarji

pa ne! In ne vemo, če je za našo kandidatno listino bil oddan kakšen glas radi «gospodov», — da je pa Frajtar na Brusovšu zato letos prvič zobema glasovoma klerikalno volil, ker je klerikalni c. kr. zgalniški paznik Gruden z njim kot zvesti stražnik marsiral na volišče, tega pa menda ne bo nikdo utajil. Zakaj je vse polno drugih klerikalno volilo, imamo dokaze v rokah. Posestnica Franciška Čaš je dala letos prvič klerikalcem pooblastilo, ker so obljubili vzeti njeno hčer v — zadrugo. Mož J. K. je volil zato, ker bo dobil za to posojilo, rudarji Janez M., Jaka F., Ivan Č. i. t. d. i. t. d. so volili samo zato klerikalno, ker so privezani s posojilom. Oh, gospodje okrog «Slovenca» — ako bi hoteli pisati o terorizmu, potem bi morali orisati v resničnih barvah počenjanje klerikalcev. O tolarčkih piše «Slovenec» — mogoče, da so jih klerikalci prav veliko izdali, ker jih imajo, kajti neumni ljudje nosijo še vedno kronice in tolarčke klerikalnemu zmaju v žrelo.

Pisanje «Slovenčevu» pa je zanimljivo in značilno še z druge strani. Na nekem mestu je brati: «Soc. demokracija pa je v Idriji zatajila vse ljudske principe ter je v dobi boja za volilno reformo šla pomagat liberalcem. **Koliko so šteli liberalci za to?**» Vprašamo, kaj naj se poreče nad tako pisavo? Ali je vreden pisec take infamije sploh odgovora? Mi tudi ne odgovorjamo na take ostudnosti, samo vprašamo «Slovenca»: «Koliko so šteli klerikalci, ko so socialni demokratje pomagali dekanu Arkotudo zmage?» Na to naj odgovori «Slovenec» — pove naj urbi et orbi: koliko sto in tisoč forintov je dal dekan Arko

socialnim demokratom za njihove glasove! Ako tega ne stori, potem bomo povedali mi, in svet bo strmel, ko bo zvedel: **koliko forintov so šteli klerikalci zato, da so pridobili idrijski mandat.** S tako ogromnimi zneski se namreč ni še plačal nikoli noben mandat. Gospodje okrog «Slovenca», na dan torej!

In glede principov ter zatajevanja istih? Ako so se kdaj zatajili principi, so se takrat, ko je bil izvoljen dekan Arko deželni poslanec. Vendar socialni demokratje prav dobro premislijo vedno, kaj storé. Ob času Arkove zmage oziroma kandidature je bilo potreba liberalcem pokazati, kam jih je pripeljalo blatenje socialne demokracije. In pokazalo se je! Liberalci so dobili udarec, da ga bodo pomnili še desetletja. Sedaj pa je bila stvar druga! Liberalna stranka v Idriji sploh ne eksistira več — mi smo z dobro taktiko jo takorekoč odstranili. Danes imamo v Idriji dva pojave: senilno buržoazijo ter v temi tavajoče antiklerikalne elemente, ki ne vedo, kaj bi storili. V Idriji se vidi čisto naravni proces: stranke se kristalizirajo. Buržoazija meče od sebe proletarske sloje — glej afero «Sokola» in «Bralnega društva» s «Čitalnico» — glej postopanje buržoazije pri volitvi župana, ko se je hotelo Šepetavca vreči v staro železje ter izvoliti notarja Pegana — glej socialne razmere v našem mestu! Brez dvombe bo proces imel te posledice, da pridobi socialna demokracija v svoje vrste vse v resnici napredne elemente, ki ji še danes ne pripadajo, klerikalci pa dobe vse konservativne in one protidelavske, ki so danes med takozvanimi liberalci. Gre, oziroma pojde se za to: kateri svetovni nazor prodere — ali prodere nazor mračnjaštva, nasilnosti, jezuitovstva — ali pa nazor prave slobode, prosvete, napredka, katerega predstavnik je socializem. Vsi znaki kažejo to — seveda zgodilo se to ne bode jutri in tudi ne pojutrišnjem, ali tako bode! Idrija je mesto, ki ima razvitejšo politično življenje nego Ljubljana. V Idriji se je po zaslugi socialne demokracije politični razum zelo zbistril. Pri volitvah, kjer delavstvo voli

brez ozira na davčno moč, to je: kjer se voli po enaki volilni pravici, tam klerikalci dobe celih 10 glasov — kjer volijo pa vdove, pooblastila, beneficija, mežnarije, prebende ter je javna, ustna volitev, ki omogoča posojilnici kontrolirati, kako volijo oni, ki so prijeli posojila v potrebi in stiski — tam pa pride takozvana «Slovenska ljudska stranka» v poštev.

Občinske volitve v našem mestu so bile tudi v vsakem pogledu res zanimljive — zanimljive so tudi njih posledice kakor bode zanimljivo delovanje v občinskem zastopu. Socialna demokracija ni še na Slovenskem mogla nastopiti v večjem številu v občini — sedaj v Idriji se je zgodilo, da sedi sedem socialnih demokratov v obč. zastopu, ki so si takoj pri prvih nastopih znali pridobiti na ugledu. Dva izmed sedmih soc. demokratov sta izvoljena celo v občinsko starešinstvo kot svetovalca, in to taka sodruga kot sta ravnatelj Anton Kristan in rudar Ivan Kokalj.

Kar piše «Slovenec» o zatajenju ljudskih principov in o takih, sicer ljudem okrog «Slovenca» popolnoma neznanih rečeh — vse to je čisto navaden šlager, ki deluje morebiti tam, kjer ne vedo, da je S. L. S. — čisto navadna Stranka Ljudskih Slep parjev... Ali o vsem tem bomo še pisali...

Dnevna vest . . .

Med dnevnimi vestmi slovenskih buržoaznih dnevnikov je bila minuli teden tudi ta-le:

— **Velika nesreča** se je prigodila v četrtek 5. julija ob 9. uri dopoldne v Beli pri Idriji. Štirje gozdni delavci so ob tem času razmetavali skladovnico za plovbo pripravljenega lesa po strugi Belce. Les je bil zložen na peščenem obrežju tikoma nad strugo, nakrat se napravi usad in skladovnica drv z delavci vred zdrči v potok Belco, ki je na tem kraju 6—8 metrov globok. Delavca Ivan Ogrič in Jakob Ferjančič se rešita, zadobila sta pri padcu le lahke telesne poškodbe,

O gričeva brata ter Kuštrina Ferdinanda z Vojskega pa pokoplje les pod sabo in nista se mogla rešiti. Ko so ju potegnili iz vode, sta bila že mrtva. Oba ponesrečenca sta bila oženjena; Ferdinand Kuštrin zapušča poleg žene še tri mladoletne otroke . . . —

Za to dnevno vestjo sledi druga o kaki zanimivosti, tej tretja i. t. d. i. t. d. Buržoazijski bralec prebere, odloži list — polno novic je danes, vzdihne zadovoljen ter gre spat ali tarokirat . . . Delavca pa taka vest mora pretresti! Zopet nesreča, zopet solze vdov in otrok. In ni ga dne, in ni ga — delo zahteva svoje žrtve . . .

Za nas v idrijskem okraju pa ima ta vest še vse drugi pomen. Mi vemo, da sta se zopet znatno ponesrečila dva izmed onih tlačenih in teptanih trpinov, ki imajo to nesrečo, da delajo c. kr. gozdnemu erarju kot gozdni delavci. Č. kr. gozdni erar ima v naših krajih v delu precej stotin močnih in trdnih delavcev, ki v visokih gozdih sekajo les, cepijo ter ga pripravljajo na bregove Belce in Idrijsčice, da ga «klavža» odnese na idrijske «grablje». Delo drvarja je naporno, težko in nevarno delo. V pondeljek zgodaj zjutraj gre od doma, od svojih otrok in žene, cel teden dela v «frati», je polento in pije takozvano črno kavo, v soboto se vrne domov k družini, da v pondeljek zopet odide. Tako se vrši leto za letom — ako ga v gozdu ne ubije hoja, ako ga ne pomečkajo skladovnice drv in ako se ne vseka smrtnonevarno . . . Dela pa od zjutraj, ko se zdani ter do večera, ko se stemni. Njegov delavnik določa dnevna svetloba. Za vse to dolgotrajno, težko in nevarno delo dobi pa po sedemdeset, osemdeset krajcarjev na dan — za slučaj bolezni in nezgode nima zavarovanja. Če zboli, nima pravice zahtevati zdravnika in ne bolniščine, kajti nikjer ni zavarovan. Če se vseka, če ga smreka oplazi ter pohabi — za invalida ni nikjer preskrbe. Kvečjemu lahko pobere na cesti gnjilo palico (ako ga gozdar ne vidi), da se opira, ko gre beračit, kajti zdravo palico odrezati v c. kr. gozdu je strogo prepovedano . . .

Vsako leto se v eraričnih gozdovih okrog Idrije zgodi vse polno nesreč — temu pade hlood na glavo ter mu prebije črepinjo, tega oplazi veja po obrazu, temu zlomi hoja nogo, onega podsuje i. t. d. i. t. d. In vse prošnje glede uredbe nezgodnega zavarovanja za tako nevarno delo so zaman. Državni zakon je gozdne in poljedelske delavce na ljubo agrarcem in erarju izvzel — zato erar tem ničesar ne more ukreniti . . . kakor pravi!

Gozdarski delavci ter delavski sploh — preberite to, premislite svoj položaj ter se organizirajte v močno in jako armado proletarijata, da si izvojujete boljše življenje!

Zopet napredek!

Pri polletnem zaključku «Občnega konsumnega društva v Idriji» se je izkazal zopet velikanski napredek. V prvih šestih mesecih tekočega leta je napravilo društvo 245.151 kron 16 vin. prometa. Dohodkov je prejelo 126.917 kron 87 vin. — med temi le za blago 94.436 kron 17 vin.; izdatkov pa je imelo društvo 118.233 kron 29 vin. V prvih šestih mesecih lanskega leta je imelo pa «Občno konsumno društvo» le 209.989 kron 47 vin. — torej je letos v teh šestih mesecih za celih 35.161 kron 69 vin. vetji promet! Na blagu je prejelo lani v prvih šestih mesecih 81.014 kron 81 vin., torej za 13.421 krono 36 vin. letos več! To je kolosalni napredek, ki mora vsakega delavca razveseliti v dno srca.

Ako se bode drugo polletje tako napredovalo kot se je v prvem, potem bode promet «Občnega konsumnega društva» presegal daleč prvo polovico miliona . . .

Seveda se da se prav veliko narediti. Združena moč delavskega ljudstva dela čudeže. Uspehi konsumnih društev v drugih delavskih krajih naj nam bodo vzori in vzgledi, za katerimi pojdemo. Napredek letošnjega polletja nam tudi kaže, koliko se da še napraviti. Delavci! Rudarji! Obrtniki! Današnja doba je doba združevanja na vseh poljih! Za delavske sloje, za konsumujoče sloje je jako važno združevanje v konsumnih

društvi. Kdor še ni član «Občnega konsumnega društva», pristopi naj ter tako ustvariti pomaga nepremagljivo trdnjavo delavskega ljudstva. V prodajalnah «Občnega konsumnega društva» se dobi vse, kar želi kupiti proletarec. Blago po zmerni ceni vsake vrste — da je dobro, solidno in slednjega z adovljivo, dokazuje veliki napredek letošnjega polletja, ko radi obilice drugega dela nič agitirali nismo za pristop in za poznavanje dolžnosti združnikov.

V «Občno konsumno društvo» se lahko objavi za pristop vsak poštenjak v navadnih uradnih urah, bodisi v pisarni bodisi v prodajalnah. Pristopnina znaša 2 kroni, pristojbina za knjižico 40 vin., delež pa 40 kron.

Delavci! Naprej, za našimi cilji! Na delo! Uspehi brez dvombe ne bodo zaostali!

O jamski inšpekciji.

Konec.

Odškodovanje delavskega inšpektorja se izvrši na stroške državne blagajne po poljedelskem ministrstvu. Rudnik je dolžan, delavskemu nadzorniku zamujene dneve izplačati in potem svoje naroke poljedelskemu ministrstvu predložiti v poravnavo.

§ 11. Podjetnik oziroma njegov namestnik je dolžan skrbeti, da ni delavski nadzornik s premestitvijo na slaba delavska mesta prikrajšan na zaslužku. Šihtna plača delavskega inšpektorja ne sme niti na terensih ne v akordu biti manjša kot je povprečna mezda v kategoriji, h kateri delavski inšpektor pripada.

§ 12. Vsako škodovanje delavskega inšpektorja radi izvrševanja njegovih državljanških in političkih pravic je ravno tako prepovedano, kakor vsako vplivanje na njegovo koalicijsko pravico in njegovo članstvo pri bratovski skladnici.

Delavski nadzornik more v času svojega uradovanja biti odpuščen le radi sodnijsko

dokazanih zločinov. Ako pa ni delavski nadzornik po preteku svoje dobe več izvoljen, sme se ga šele po enem letu od prenehanja izvrševanja funkcije odpustiti.

§ 13. Rudniški inšpektor mora delavske inšpektorje poučevati ter jim dajati navodila glede odredb, določb in vsega onega, kar morajo delavski nadzorniki vedeti. Ta pouk se mora vršiti brezplačno in v onem jeziku, v katerem si ga žele delavski nadzorniki.

Zamudo dela ter izgubo zaslužka radi takih podukov povrniti mora državna blagajna.

§ 14. Podjetnik in njegov namestnik se naj kaznujeta v zmyslu § 172. r. p.: a) ako skušata ev. zadržujeta delavskega inšpektorja pri izvrševanju njegovega opravila; b) ako na vprašanja delavskega nadzornika vedoma napačne informacije podasta; c) ako kakemu delavcu s škodovanjem pretita, če je ta resnico delavskemu inšpektorju poročal; d) če se krši § 11 s tem, da se delavskega nadzornika slabo plača.

§ 15. Ako delavski nadzornik ne izvršuje svoje funkcije, morejo ga rudarji, ki so ga izvolili — z dvetretjinsko večino odstaviti v tajnem glasovanju. Lokalni delavski odbor vodi glasovanje ter naznani rezultat rudniškemu inšpektorju. Ako se delavskega inšpektorja na ta način odstavi, mora se izvoliti drugega.

Tako predlaga organizirano delavstvo, naj se uredi jamska inšpekcija. Ako pregledamo ta opravilnik s treznim očesom, moramo reči, da je popolnoma pravičen ter da odgovarja povsem delavskim ter varstvenim razmeram. Rudarske zadruge se bodo v kratkem morale izreči o planu, ki so ga podali podjetniki glede jamske inšpekcije. Odklonijo naj plan podjetnikov ter sprejmo navedeni načrt opravilnika.

Jamska inšpekcija se mora urediti tako, da bode odgovarjala delavskim zahtevam in ne željam kapitalistov.

ZMES.

Josip Roušar umrl. Bratska češko-slovanska socialna demokracija plaka nad grobom enega prvih svojih sinov. R o u š a r j a n i v e č! Josip Roušar je prišel v socialno demokracijo kot mladenič, kmalu je stopil v prve vrste kot neomahljivi bojevnik za ljudske pravice. L. 1893. kot 25 leten mož je bil že izvoljen v izvrševalni odbor stranke; bil je tedaj ključavničarski pomočnik na Dunaju, kmalu nato je postal urednik strokovnega časopisa «Kovinar». Najlepše pa je razvijal svojo delavnost kot tajnik «Strokovne komisije češko-slovanske» — ni ga bilo pa važnejšega mesta, kjer bi Roušar ne bil delujoč. Bil je eden najdelavnejših sodrugov; pred dvema leti pa je obolel radi prevelikih naporov, duševna bolezen ga je napadla ter tudi 8. t. m. umorila. Ime in dejanja Roušarjeva bodo dolgo nepozabljiva v zgodovini socialne demokracije. — Pogreba Roušarjevega se je udeležilo nad 10.000 ljudi, samih delavcev, ki so s težkim in žalostnim srcem spremljali svojega Jožefa k večnemu počitku.

Boj za svobodno šolo. Deželni šolski svet na Češkem je hotel dati klerikalizmu v žrelo vse ljudske in srednje šole. Izdal je naredbo s katero se daje katehetom na šolah večja moč kot jo imajo voditelji šol. Po teh naredbah bi bil katehet pravi in edini gospodar v šoli. Napredna češka javnost pa se je uprla tej zavratni nakani in naučni minister Marchet je sistiral to naredbo. Prav čilo in energično je začela boj proti klerikalnim intrigam češka sekcija «Svobodne misli». Člani te sekcije: Pelant, Myslik, Kunte i. t. d. pridno referirajo na shodih o klerikalnih namerah. Proč s klerikalizmom!

Na Češkem zadnji čas propagirajo zelo geslo: proč od Rima. Med delavstvom je že na tisoče oseb izstopilo iz rimsko-katoliške cerkve ter ostalo brez veroizpovedanja.

Odločen mož je učitelj iz L. iz Neukonic na Moravskem. Izstopil je iz katoliške cerkve ter ostal brez veroizpovedanja. Postava tak čin pripušča in šolske oblasti so zaman ugrabale, kako bi ga kaznovale za tako pošteno

in odkrito dejanje. Učitelj sam pa je svoj čin izvršil iz prepričanja, da kot pošten mož ne more ostati več v rimsko-katoliški cerkvi.

Stavka rudarjev v Labinju (Albona) traja že četrti mesec. Konca pa še ni videti. Trboveljska premogokopna družba ne odjenja — delavstvo pa za sramotne mezde ne gre na delo. Sodrugi, podpirajte s o d r u g e v L a b i n j u! Prispevke za stavkujoče v Labinju prevzema tudi naše uredništvo.

Stavka rudarjev v Vrbniku, okraj Irigo v Slavoniji (Srém). V tem slavonskem kraju ima milionar Pongratz premogovnike. Ljudi se plačuje slabo, ravna ž njimi slabše kot z živino. Nastal je štrajk, delavci hočejo temeljno mezdo 4 kron na dan, osemurni delavnik, ureditev kopališča, prenehanje glob ter znižanje stanarine na tri krone na mesec. Okrajna oblast pa je priskočila na pomoč kapitalistu ter aretirala 250 rudarjev z družinami ter jih za večno izgnala iz Vrbnika. K a k o r n a R u s k e m — ali Vrbnik je na Hrvatskem, kjer je vendar pri zadnjih volitvah zmagala koalicija!

Zdaj že bog meče bombe. Evangeljski župnik Stollberg je proglasil pri pridigi: «Zato, ker je mlada španska kraljica izstopila iz evangeljske vere na katoliško, je vrgel bog bombo pred kočijo.» Ni ga nad klerikalca, pa naj bode že katerekoli konfesije!

Avstrija na poti k sreči. Nadvojvoda Leopolda Salvatorja sinovi ministrirajo pri mašah . . . Konopiška politika.

Volilna reforma gre počasi naprej. Morebiti pride vendar cela reforma brez krvavih daritev k svojemu naravnemu zvršetku. Delavstvo napeto zasleduje vse pojave v državnem zboru. Značilno je bilo postopanje tržaškega proletarjata, ko je zvedelo, da so italijanski poslanci v odseku za volilno reformo začeli obstruirati. Ves Trst je bil na nogah par dni zaporedoma. In, da niso Italijani sklenili prenehati z obstrukcijo, bi morebiti nastala v Trstu generalna stavka. Ljubljanski sodrugi pa so minulo nedeljo liberalnim poslancem povedali korenito svoje mnenje!

Zdravotništvo.

Naša hranitev.

Ena najkoristnejših nalog socialne reforme jo zraven stremljenja, priboriti za slehernega člana človeške družbe dohodke, kateri so vredni človeka, tudi način, kako živeti z danimi sredstvi najbolj racijonelno. V tem oziru treba marsikatero krivično mnenje, katero vlada v širših ljudskih krogih, iztrebiti s koreninami. Še vedno se čuje govoriti o krepki juhi na podlagi naziranja, da donša krožnik juhe neizmerno veliko hranilno količino. V resnici se bi pa pri izključni hranitvi z juho ne živelo delj časa kot pri zauživanju same vode. Pomen juhe in različnih mesnatih ekstraktov pa tiče v tem, da zdraži tek in živčevje; ona stoji na isti stopnji kakor čaj in kava. S tem je pojasnen tudi poskus, pri kojem se je hranilo enega psa le s mesnatim ekstraktom, a družega se je pustilo stradati. Pes, kateri je dobival prej omenjeno hrano, je prej poginil kot njegov tovariš, ki sploh ni ničesar dobil, kajti pri prvem se je vršila vsled hrane preosnova hitreje, ne da bi se pri tem skrbelo za nov donos hrane; prej je torej poginil kot pa drugi pes, pri kojem se je vršila preosnova zelo počasi. Na drugi strani je pa jasno, da se lahko napravi iz juhe pravo hranilo, ako se ji doda jajca, mast, moko, razdrobljen sir (parmezan).

H krivičnim mnenjem spada tudi prece-njevanje jajc. Kar se tiče okusa jajc, ostane pri beljaku vedno isti, seveda, ako so kure zdrave in dobro hranjene. Posebno razliko okusa povzročata rumenjaki, čegar barva je različna, od bledorumene pa do rdečkasto oranžne barve. Jajca s temnim rumenjaki so boljše in tečnejša. Razlika barv temelji le na ravnanju in na hranitvi kur. Ali se lahko kure prosto gibljejo, ima rumenjaki njihovih jajc vedno temnejšo barvo; prosto gibajoče se kure se ne hranijo samo z rastlinskimi snovmi, ampak tudi z živalicami kakor so n. pr. gliste, mušice, žuželke. Kure pa, ki so zaprte na malih dvoriščih ali pa celo v kur-nikih, in katere so vsled tega navezane le na

ono hrano, katero se jim daje, ležejo jajca z bledim rumenjaki, kar se tudi smatra kot znak nekake «kurje bledice». Ta beseda je tem bolj na mestu, ker je barvilo rumenjaka železnata spojina, sorodna z barvilom človeške krvi. Iz tega se razlaga, zakaj je zauživanje jajc tako prikladno bleličnim osebam.

V nasprotju z jajci se ne ceni dovolj med ljudstvom sočivja (leče, boba, graha), gob, močnatih jedi (iz masti, beljaka in sladkorja) in kruha. Sočivje in gobe imajo radi velike vsebine dušika veliko vrednost za one ljudske sloje, kateri si ne morejo pridobiti z mesom potrebnega dušika. Hranilno je tudi zelje, ker hrani v primeri z drugo zelenjavo mnogo več dušika in zraven tega še zadostno količino manj ali več sladkornega soka, kateri se stopi v vodi, nadalje kalijeve soli, vapno ali magnezijske fosfate, železo, žveplo, kateri daje vodi pri kuhanju znan močan duh.

Splošno je pripomniti, da je sestavljena hrana človeka iz beljakovin, masti in ogljikovih hidratov. V mnogih hranilih so te tri snovi spojene, samo sladkor je čisti ogljikov hidrat, maslo in njegove nadomestila pa so čista mast. Največ beljakovin ima meso, potem pridejo ribe, gobe, sir, jajca in sočivje.

Zelo važen odstavek hranilne higijene je hranitev dojencev. V tem oziru si moramo vedno predočevati dejstvo, da ne more nobeno izboljšanje kravjega mleka, nobena druga stvar popolnoma nadomeščati materinega mleka. Hranitev z materinim mlekom je nekako modificirano nadaljevanje hranitve v materinem telesu potom materine krvi, kajti mleko se tvori v prsah iz materine krvi. Prsno hranitev naj se po možnosti toliko časa nadaljuje, dokler se niso prebavila otrokova toliko razvila, da zamore brez škode prenašati tudi drugo hrano. V kolikor ovirajo materijelne razmere in prisilno izvrševanje poklica samodojenje, naj bi pospeševale občine v družbi z dobrotljivimi faktorji samodojenje potom materijelnih podpor.

«Knajpovec.»

Iz idrijskega okraja.

Josip Šepetavec zopet župan. 8. t. m. je sklical najstarejši odbornik g. I. Koršič novoizvoljene odbornike in viriliste, da izvolijo župana in občinske svetovalce. Pri posvetovanju dne 7. t. m. zvečer je bil razgovor obč. odbornikov glede župana in obč. svetovalcev. G. Valentin Lapajne je predlagal za kandidata na županski stol g. notarja Pegan — po oddanih izjavah večine obč. odbornikov pa se ni moglo glasovati v ti kandidaturi, ker je g. notar od kandidature odstopil. Bivši župan J. Šepetavec je izjavil samo, da se grozno čudi kandidaturi Peganovi, ko je dosedaj bil le on edini kandidat. G. Valentin Lapajne je predlagal za svetovalce gg. J. Šepetavca, Matevža Kobala, I. Šuntarja in «še kakšnega» . . . Nezadovoljni so šli obč. odborniki od posvetovanja. In nekako nezaupni drug napram drugemu so zato dne 8. t. m. prišli na Koršičevo vabilo skupaj. — Listki so se razdelili, izid je bil naslednji: J. Šepetavec 21 glasov, notar Pegan 5, Valentin Lapanje 1 glas in Matevž Kobal 1 glas. C. kr. svetnik g. I. Koršič je nato čestital J. Šepetavcu zagotavljajoč ga podpore od «vseh» odbornikov. Zopet izvoljeni župan se je zahvalil za zopetno izvolitev ter obrazložil v kratkih potezah, kaj mu stoji pred očmi za izvršitev: podzavljenje realke, regalacije Nikave, razširjenje vodovodov in električne razsvetljave, naprava javne ljudske knjižnice in čitalnice ter reforma volilnega reda za občine. Upa, da ga bodo gg. odborniki res podpirali. — Pri volitvi za občinske svetovalce so dobili nastopni kandidatje naslednje glasove: Ivan Tukač 26 glasov, Mijo Stravs in Ivan Šuntar 25 glasov, soc. demokrat Ivan Kokalj 23 glasov, Anton Ipavec 15 glasov in socialni demokrat Anton Kristan 14 glasov. Vseh glasovnic je bilo oddanih 27, dasi je bilo 28 odbornikov navzočih . . . Idrija ima torej zopet župana, sicer ne po volji gotovih gospodov, — ki se bodo že pomirili z njim, kajti Šepetavec bode pozabil na vse, ker je dobra duša . . . V želodecu pa je mnogim dejstvo, da je sodrug A. Kristan dobil 14 glasov, dasi je v občini le sedem socialnih demokratov.

Zdaj na delo! Župan J. Šepetavec je v svojem govoru, s katerim se je zahvaljeval za župansko čast, navajal več aktualnih vprašanj, koje mora občina izvršiti. Ne vemo, v koliko je župan svoje besede premislil, predno jih je izgovoril. Ali naj že bode kakorkoli, mi bomo obdržali županov govor v spominu ter ga pri vsaki priliki opomnili, kaj je govoril in kaj dela. Zdaj na delo — gospod župan, na delo radi uresničevanja Vaših besedi! Bodite mož — varujte se pa mož, kakoršni so bili tisti, ki so Vas hoteli vreči med staro železje . . .

Odkritosrčnost vlada med «somišljeniki narodno-napredne stranke» v Idriji, to se mora reči in potrdati. Narodno-napredni somišljenik notar g. Pegan je na željo narodno-naprednih somišljenikov kandidiral za župana proti narodno-naprednemu so-

mišljeniku g. J. Šepetavcu, dasi je ta cel čas mislil, da je sam edini kandidat narodno-naprednih somišljenikov v Idriji . . .

Za Vilharjev spomenik. Godbeno društvo v Idriji napravi 29. t. m. koncert pri g. J. Grudnu na Jeličnem vrhu, začetek ob 4. pop. Vstopnina 20 vin. za osebo. Čisti dobiček je namenjen za napravo Vilharjevega spomenika v Postojni. — Ako pa bi na ta dan bilo slabo vreme, bode koncert naslednjo nedeljo.

Promenadni koncert bo 21. t. m. zvečer na glavnem trgu. Priredi ga godbeno društvo.

Veselica ženskega društva «Veda». 22. t. m. zvečer priredi žensko društvo «Veda» veselico v pivovarni pri Črnem Orlu. Igrala se bode igra «Bratranec». Po igri saljiva pošta in ples. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstopnina 20 vin. za osebo.

Skrb vsake gospodinje je posvečena družinski hlačinji!

**Kathreinerjeva
Kneippova
sladna kava**

Je po Kathreinerjevem načinu svojega proizvajanja okusna, zdravju v prospek in poceni, ima torej neprecenljive prednosti za vsako gospodinjstvo!

Poudarjajte pri nakupovanju izrečno ime Kathreiner in zahtevajte le izvorne zavoje z varstveno znamko župnik Kneipp.

Janez Vidmar
čevljarski mojster
v Demšarjevi hiši

se priporoča cenj. delavcem v izdelovanje vsake vrste obutev trpežno in po nizki ceni.

Rastlinski liker
in
rastlinska grenčica

„Jelen“

sta sestavljena iz najzdravilnejših planinskih rastlin, podpirata in pospešujeta prebavo, krepiata želodec in ž njim celo človeško telo ter sta vsled teh svojih odličnih lastnosti najboljša izdelka te vrste.

Edini izdelovatelj:

Anton Jelenec v Idriji

imetelj rastlinske destilacije „Jelen“.

10—2